

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ANALÝZA VYUŽITÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK

Obec: Střemošice

Místní část: Bílý Kůň

Kontaktní adresa: Střemošice 62, 538 54 Luže

Vyhotoveno: 2021

Zpracovatel: Svazek obcí Košumberska, nám. Plk. Josefa Koukala 1, 538 54 Luže

Analýz vznikla v rámci projektu

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko
Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

Název projektu:

Efektivní veřejná správa obcí mikroregionu Košumbersko

Reg. číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0009967

Obsah

Úvod	4
1. Soupis kulturních památek	5
1.1 Výklenková kaplička-poklona	5
1.2 Socha archanděla Michaela	5
1.3. Tvrz-kruhové tvrziště Žižkův stůl, archeologické stopy	6
2. Ostatní pamětihodnosti.....	6
2.1 Kaplička sv. Václava	6
2.2 Kříž	7
2.3 Kaplička Bílý kůň	7
2.4 Kříž Bílý kůň	7
3. Zhodnocení.....	8
3.1 Zvýšení zájmu o kulturní a drobné památky v obci	8
3.2 Doporučení na Foto-nálepku.....	8
3.3 Místa pro trávení volného času.....	9
4. Dotazníkové šetření.....	10
5. Závěr	10
Seznam obrázků	11
Seznam grafů.....	11
Seznam otázek.....	11

Úvod

Kulturní památky jsou důkazem historického vývoje pro všechny obce a města. Pro jejich hodnoty historické, umělecké, tvůrčí a revoluční jsou kulturním dědictvím pro celé generace. Kulturní a přírodní dědictví patří k nejvyužívanějším atraktivitám, které navazují na cestovní ruch. Aby se mohl cestovní ruch v řešeném území rozvíjet, je důležité náležitě podporovat jeho rozvoj právě investováním do obnovy a renovací těchto památek i těch méně významných. Je také důležitý proces monitorování a kontroly těchto atraktivit, který pomůže sestavit seznam priorit realizačních složek a zajistit projektový plán a plán financování.

Tato analýza může posloužit čtenářské veřejnosti o povědomí a historii památek na území Střemošic. Také může posloužit i širší veřejnosti jako informační podklad, jak využít svůj volný čas a využít ho cestováním po těchto památkách.

Bylo provedeno dotazníkové šetření se zapojením obyvatel Střemošic a Bílého Koně. Dotazníky bylo možné vyplnit v papírové podobě (dotazníky byly doručeny do schránek) nebo elektronicky na webových stránkách obce nebo na webových stránkách Svazku obcí Košumberska.

1. Soupis kulturních památek

Ve Střemošicích se nacházejí 3 kulturní památky.

1.1 Výklenková kaplička-poklona

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 34841/6-989, stav ochrany: památkově chráněno

Na návrší nad obcí Střemošice stojí překrásná trojboká kaple zvaná „Poklona“, zasvěcená Nejsvětější Trojici. Od kaple se otevírá široký výhled do Polabí a části Železných hor. Kaple se zdvihá z jednoho stupně a její architektonický rozvrh je založen na půdorysu trojúhelníka s mírně konkávně propadlými stranami a zaoblenými rohy. Stěny kaple člení dvojice mělkých pilastrů odsazených od hran a ukončených jednoduchými římsovými hlavicemi. Střední pole mezi pilastry je vyhrazeno dvojicí hlubokých štíhlých půlkruhů uzavřených nik. Pilastry vynášejí hladké kladí ukončené korunní římsou s výrazným okapním profilem, na jejíž rozích stojí trojice andílků držících asymetricky tvarované kartuše. Ve středu kamenné desky římsy se zdvihá trojboký stlačený volutovitý útvar ukončený kamennými oblaky doplněnými andlíčimi hlavičkami.

Do něhož bylo původně zasazeno vševidoucí boží oko v trojúhelné svatozáři obklopené dvojicemi letících efébů. Materiál tvoří smíšené omítané zdivo, pískovec (sokl, hlavice pilastrů, římsa a její výzdoba). Dílo vynikající slohové kvality z počátku 18. století je daleko viditelná dominanta v krajině a názorný příklad barokního splývání architektury s okolní krajinou v neoddělitelný celek. Dynamický tvar této drobné kaple navazuje na tvorbu géníů české barokní architektury Jana Blažeje Santiniho nebo Kiliána Ignáce Dientzenhofera, rozvíjejících ve svém díle odkaz tvorby zakladatelů principů barokní architektury Francesca Borrominiho a Guarina Guariniho. Její půdorysné řešení pochopitelně odkazuje k zasvěcení Nejsvětější Trojici. K čemu kaple původně sloužila, je zřejmé z jejího názvu – k poklonění, ke vzdání úcty Nejsvětější Trojici a snad i dalším svatým osobám, jež mohly být připomenuty v původně malovaných nápisech v kartuších přidržovaných andílků. Byla zde opakovaně vzdávána úcta Stvořiteli, „autorovi“ tohoto kraje, podobného ráji.¹

Obrázek č. 1 Poklona

1.2 Socha archanděla Michaela

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 101509, stav ochrany: památkově chráněno

Socha je situována na severním konci návsi v kovovém, jednoduše secesně zdobeném oplocení mezi vzrostlými stromy, západně od silnice i cesty, směřující na návrší k barokní Pokloně. Čtyřboký podstavec na jednom kamenném základovém stupni je členěn na robustní profilovaný sokl, krátký široký dřík a na hlavici s volutovými boky završenou nízkou římsou. Na čelní straně jsou dřík a hlavice propojeny vysokou obdélnou kartuší s vykrojenými dolními rohy a horní hranou, opatřenou vytesaným nápisem: DVM AVREA PLANE INTER AUSTRIAE BORVSSIAE AC SAXONIAE PARTES PAX STABILITA ESSET. VENERATIONI DIVO VTEI.ALI MICHAELI EXTVNERAT P.A.L.B C.

¹ <https://www.pamatkovykatolog.cz/vyklenkova-kaplicka-poklona-12918073>

Obrázek č.1 <https://www.pamatkovykatolog.cz/vyklenkova-kaplicka-poklona-12918073>

Na hladké zadní straně vytesáno vročení A.D.1746 a poznámky: RENOVATA 1852,1890,1933. Na podstavci spočívá na vlastním profilovaném soklu socha světce v životní velikosti, ve vojenském římském oděvu s helmicí na hlavě, v krátké sukničce a haleně, s kruhovým štítem po levém boku. Svoji pravou nohou šlape na ďábla, který k němu vzpíná ruku. Světcova záda se složenými křídly kryje dlouhý řasnatý plášť. Pravá ruka byla při restaurování doplněna a drží kopí, kterým bodá ďábla.²

Obrázek č. 2 Socha archanděla

1.3. Tvrz-kruhové tvrziště Žižkův stůl, archeologické stopy

kulturní památka rejst. č. ÚSKP 31767/6-990, stav ochrany: památkově chráněno

Archeologická lokalita se stopami po tvrzi, zřejmě ze 14. století, zaniklé snad za husitských válek r.1421. Téměř přesně kruhové tvrziště, s opevněním s valem a vodním příkopem. Terénní relikt jsou

jediným spolehlivým zdrojem informací o tomto feudálním sídle. Tvrz není v písemných pramenech zmíněna, znám není s jistotou ani majitel, za kterého je pouze považován podlažický klášter, jemuž tato oblast v době předhusické náležela. Téměř přesně kruhové tvrziště, jehož opevnění bylo tvořeno z vodního příkopu a před ním vyhozeného valu, který se do současnosti dochoval pouze jihozápadní části. Na jihojihozápadě je z tvrzišního příkopu vyvedena odvodňovací strouha.³

Obrázek č. 3 Tvrz

2. Ostatní pamětihodnosti

2.1 Kaplička sv. Václava

Obrázek č. 4

Zděná kaplička na návsi má obdélníkový půdorys. Čelní pohled je zvýrazněn vyvýšením podlahy o 5 stupňů. Dveře jsou dřevěné dvoukřídlé z poloviny zasklené a zdobené geometrickými vlasy. Ostění dveří je kamenné s jemnou archivoltou rozklenutou centrálním klenákem. Nad dveřmi je barokní půl okno, čelní pohled je zvýrazněn trojúhelníkovým štítem s obvodovou lizénou. Boční stěny jsou prolomeny barokním oknem, v horní části zakončené odstupňovanou římsou. Sedlová střecha je kryta pálenou krytinou, zadní část zakončená křížkem, v přední části završena dřevěnou zvoničkou s bání, makovicí a křížem.

² <https://www.pamatkovykatalog.cz/socha-archandela-michaela-12918726>

Obrázek č.2 <https://www.pamatkovykatalog.cz/socha-archandela-michaela-12918726>

³ <https://www.pamatkovykatalog.cz/tvrz-kruhove-tvrziste-zizkuv-stul-archeologicke-stopy-16014640>

2.2 Kříž

Obrázek č. 5

Kříž se nachází hned vedle kapličky sv. Václava a stojí na betonovém podstavci. Celá památka je završená křížem a obklopena ochranným kovaným plotem. Tento kříž darovali manželé Josef a Františka Krejčí ze Střemošic.

2.3 Kaplička Bílý kůň

Obrázek č. 6

Zděná kaplička na návsi má obdélníkový půdorys. Čelní pohled je zvýrazněn lizénou a lizénovým rámem kolem vstupních dveří. Dveře jsou dřevěné jednokřídlé s větrací mřížkou. Nad dveřmi je trojúhelníkový štít s výklenkem pro sošku nebo křížek, boční stěny jsou hladké plné. Sedlová střecha je kryta pálenou krytinou a završena dřevěnou oplechovanou zvoníčkou s cibulovou bání, makovicí a křížkem.

2.4 Kříž Bílý kůň

Obrázek č. 7

Pamětní kříž, je nejčastější drobnou památkou v krajině. Jedná se o geometrický obrazec ze dvou úseček či obdélníků, v terénu pak z hranolů, které svírají pravý úhel a dělí tak jednu z úseček vedví. Historie symbolu je již předkřesťanská. Kříže se dají rozdělit na dřevěné, kamenné, litinové a netradiční kříže. Tento kříž se nachází hned vedle kapličky stojí na betonovém podstavci a jeho vrch je zakončen křížem. Památka je obklopena kovaným plotem.

3. Zhodnocení

Dle výše uvedeného přehledu kulturních památek a pamětihodností nelze jednoznačně uvažovat o zapojení těchto památek k využívání a trávení volného času, ale spíše by mělo jít o jejich propagaci a zvýšení povědomí o těchto památkách jak pro turisty, tak pro místní občany.

O kulturní památky, které jsou ve vlastnictví obce je v rámci finančního rozpočtu dobře pečováno a dle dostupných informací nejsou zatím v plánu žádné investice na opravu nebo rekonstrukci kulturních památek. Ostatní pamětihodnosti ve Střemošicích i v Bílém Koně tvoří kapličky a křížky, které jsou v dobré kondici a nepotřebují prozatím také žádné investice.

Pro možný rozvoj cestovního a kulturního dění v tomto území, by bylo vhodné zapojit tyto památky menšího významu do povědomí budoucích návštěvníků prostřednictvím malé kampaně na webových stránkách a prostřednictvím informačních letáčků či brožurek, které se mohou nabídnout do informačních center v tomto regionu.

3.1 Zvýšení zájmu o kulturní a drobné památky v obci

- Propagační leták, který by obsahoval soupis všech památek s výzvou navštívit všechny pamětihodnosti a splnění úkolů pro turisty i místní. Návštěvu dokázat např. pořízenou fotografií z místa, kde se památka nachází. Navíc, by muselo být vyfoceno něco daného, co by bylo zašifrováno v textu o dané památce, aby se zajistilo, že si dotyčný informace skutečně přečte, a za splnění všech úkolů malá odměna, hlavně pro děti, k vyzvednutí dle možností na obecním úřadě.
- V den založení Svazku obcí Košumberska 4.12. připravit pro občany ve spolupráci se všemi obcemi Svazku exkurzi – objížďku autobusem s výkladem o historii obce a místních pamětihodností ve všech členských obcích.
- U každé památky instalovat informativní ceduli s fotografií nebo kresbou a podrobným popisem. Např. pokud bude dostupná historická fotografie a na porovnání novodobá.

3.2 Doporučení na Foto-nálepku

Jedním z návrhů, jak zvýšit podvědomí turistů o památkách v obci Střemošice, je zapojit se do projektu FOTONÁLEPKA, kam by se mohly zapojit všechny obce Svazku Košumberska.

Požizovací cena 1ks – 10 Kč včetně DPH
Minimální odběr je 300 ks

Foto-nálepku si může turista zakoupit například na Obecním úřadě nebo v nejbližším informačním centru.

Odkaz na turistické nálepky – <http://www.turisticke-nalepky.cz/>

3.3 Místa pro trávení volného času

V obci je malé posezení hned naproti Obecnímu úřadu, které by bylo vhodné doplnit o knihobudku a vhodné cyklostojany, případně vybudovat přístřešek.

V Bílém Koní je zázemí pro odpočinek pro místní i pro turisty na výborném přehledném místě uprostřed obce, navíc s výhledem na kapličku a křížek. Přístřešek je dostatečně velký a nachází se vedle i dětské hřiště.

Ukázka: KNIHOBUDKA (Materiál - palubky, patka, okno, šindel. Cena 2 500 Kč)

Obrázek č. 8

Ukázka: PULTOVÉ TABULE (s oblibou využíváné na naučných stezkách přírodou, ale také jako průvodci po zajímavostech a památkách obcí a měst. <https://mestskymobiliar.cz/informacni-prvky/pultovy-panel-ponavka/>

	Rozměr	Cena
Informační tabule Ponávka	1000x900mm	12 085,61 Kč bez DPH
Pultový panel Ponávka	1000x600mm	4 924 Kč bez DPH

Grafiku si zákazník může zpracovat sám nebo zpracuje firma. Cena se odvíjí od požadovaného vzhledu, licencí za mapy a podobně.

Obrázek č. 9

Ukázka: Stojan Trombone

Sig Galva	62 x 100 cm	1 609 Kč vč. DPH
-----------	-------------	------------------

Z důvodu obliby cykloturistiky je vhodné turistická místa, tedy i kulturní památky, doplnit vhodnými stojany na kola, která splňují kritéria bezpečnosti, a hlavně slouží jako vhodná opora za rám kola a ne, jako dříve tzv. drátolamy. Jelikož je pořizovací cena kol na cykloturistiku vysoká, určitě tyto stojany turisté ocení. Tato varianta zapadne i do dané lokality a zároveň se můžou tyto místa nechat certifikovat např. v systému „Cyklisté vítání“, kde bude návštěvní místo uvedeno.

Obrázek č. 10

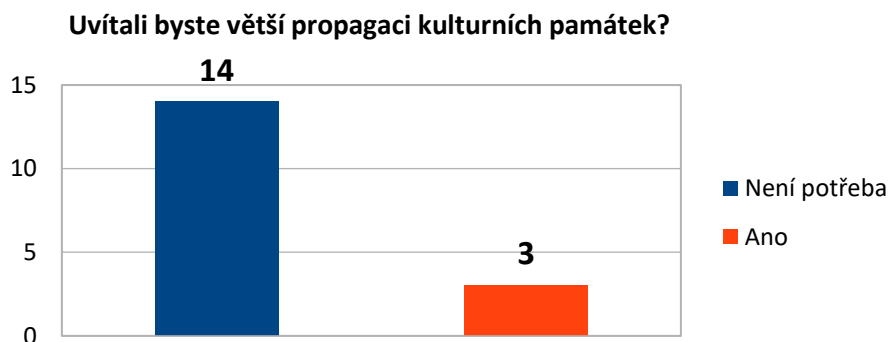
<https://www.pontte.cz/stojany-na-kola/opory-pro-kola.aspx?Prod=1263>

4. Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření pro oblast – cestovní ruch a kulturní památky – probíhalo 29.6. – 17.7. 2020. Tohoto dotazníkového šetření se zúčastnilo 19 respondentů.

Graf č.1

Otázka č. 1

Jaké jsou přednosti a nedostatky ve Vaší obci s ohledem na cestovní ruch?

Přednosti	Nedostatky
Krajina	Hodně turistů
Dobré spoje z Bílého Koně	Nevyhovující špatné silnice

Otázka č. 2

Je dle Vašeho názoru v obci památka nebo budova, která potřebuje opravu, rekonstrukci?

Budova, památka, stavba
Koupaliště, nádrž
Silnice

5. Závěr

Z dotazníkové šetření také vyplývá, že obec Střemošice má občany se zájmem o historii, ale nemyslí si, že je třeba propagace, která by mohla vést k nežádoucímu přílivu turistů. Bylo by vhodné zpracovat pro občany ucelený informační výtisk se soupisem památek a jejich historií, aby nemuseli jednotlivé informace dohledávat. Také by bylo vhodné tyto informace v rozšířenější verzi umístit i na webové stránky obce.

Odpočinková místa ve Střemošicích a v Bílém Koně jsou na vhodných místech, pouze by bylo vhodné opatřit je informačními panely a dalšími možnými doporučenými návrhy.

Informační panely by bylo vhodné u všech turistických cílů a menších památek v obci.

Seznam obrázků

- Obrázek č. 1 Výklenková kaplička
- Obrázek č. 2 Socha Archanděla Michaela
- Obrázek č. 3 Tvrz
- Obrázek č. 4 Kaplička sv. Václava
- Obrázek č. 5 Kříž u kapličky ve Střemošicích
- Obrázek č. 6 Kaplička v Bílém Koni
- Obrázek č. 7 Kříž v Bílém Koni
- Obrázek č. 8 Knihobudka
- Obrázek č. 9 Pultová tabule
- Obrázek č. 10 Stojan na kola

Seznam grafů

- Graf č. 1 Uvítali byste větší propagaci kulturních památek

Seznam otázek

- Otázka č. 1 Jaké jsou přednosti a nedostatky ve Vaší obci s ohledem na cestovní ruch?
- Otázka č. 2 Je dle Vašeho názoru v obci (památky, budova), která potřebuje opravu?

